

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول : کلیات تحقیق.....	۱
۱-۱- مقدمه.....	۲
۲-۱- بیان مسئله.....	۲
۳-۱- ضرورت انجام تحقیق.....	۴
۴-۱- اهداف تحقیق.....	۴
فصل دوم : مبانی تحقیق و مروری بر تحقیقات انجام شده.....	۶
۱-۱- مقدمه.....	۷
۲-۲- مبانی نظری تحقیق.....	۷
۲-۲-۱- پیشینه مجتمع های بین راهی.....	۷
۲-۲-۲- تعریف مجتمع خدماتی - رفاهی بین راهی.....	۷
۲-۲-۲- بررسی نقش های مجتمع های خدماتی - رفاهی بین راهی ۱.....	۸
۲-۲-۳- سوابق جهانی مجتمع های خدماتی - رفاهی بین راهی.....	۱۰
۲-۲-۴- سوابق مجتمع های خدماتی - رفاهی بین راهی تاریخی در ایران.....	۱۳
۲-۲-۴-۱- مطالعات تاریخی کاروانسراها و خدمات بین راهی.....	۱۳
۲-۲-۴-۲- ساختمان های وابسته به راه.....	۲۳
۲-۲-۵- جمع بندی از مجتمع های خدماتی و رفاهی بین راهی.....	۲۷
۲-۳-۱- پیشینه و مفاهیم مرتبط با رویکرد زمینه گرایی.....	۲۹
۲-۳-۲-۱- تبیین مفهوم زمینه از منظر واژه شناسی.....	۲۹
۲-۳-۲-۲- تبیین مفهوم زمینه گرایی از منظر واژه شناسی.....	۲۹
۲-۳-۳-۱- تاریخچه زمینه گرایی.....	۳۰
۲-۳-۳-۲- تبیین مفهوم زمینه در مبحث معماری زمینه گرا.....	۳۰
۲-۳-۳-۳- عناصر تشکیل دهنده زمینه در مبحث معماری زمینه گرا.....	۳۰
۲-۳-۳-۴- معماری زمینه گرا.....	۳۲
۲-۳-۳-۵- تبیین مفهوم زمینه گرایی در معماری (معماری زمینه گرا).....	۳۴
۲-۳-۳-۸- تقسیم بندی های موجود برای زمینه.....	۳۸
۲-۳-۳-۸-۱- تقسیم بندی نخست.....	۳۸

- ۳۸ ۲-۳-۸-۱-۱- زمین کالبدی
- ۳۹ ۲-۳-۸-۱-۲- زمین تاریخی
- ۴۰ ۲-۳-۸-۱-۳- زمین اجتماعی - فرهنگی
- ۴۰ ۲-۳-۸-۲- تقسیم بندی دوم
- ۴۱ ۲-۳-۸-۱-۲- زمین فرمی
- ۴۱ ۲-۳-۸-۲-۲- زمین فعالیتی
- ۴۱ ۲-۳-۸-۳-۲- زمین اقلیمی
- ۴۲ ۲-۳-۸-۳- تقسیم بندی سوم
- ۴۲ ۲-۳-۸-۱-۳- زمین اجتماعی
- ۴۲ ۲-۳-۸-۲- زمین کالبدی
- ۴۲ ۲-۳-۸-۴- نتیجه گیری از تقسیم بندی های زمین و ارائه تقسیم بندی مورد نظر
- ۴۳ ۲-۳-۹- تبیین مبانی و مفاهیم مرتبط با زمینه گرای
- ۴۳ ۲-۳-۹-۱- تبیین مفهوم منطقه گرای در معماری
- ۴۵ ۲-۳-۹-۲- تبیین مفهوم جهانی گرای در معماری
- ۴۶ ۲-۳-۹-۳- مقایسه مفهوم زمینه گرای با مفاهیم منطقه گرای و جهانی گرای
- ۴۷ ۲-۳-۱۰- رویکرد های معماری زمینه گرا
- ۴۸ ۲-۳-۱۰-۱- رویکرد نخست: اقتباس شمایی از زمینه (ایجاد ارتباطی نزدیک تر با زمینه)
- ۴۹ ۲-۳-۱۰-۲- رویکرد دوم: اقتباس نمادین از زمینه (ایجاد ارتباطی مبهم با زمینه)
- ۴۹ ۲-۳-۱۰-۳- رویکرد سوم: اقتباس نمایه ای از زمینه ایجاد (ارتباطی مبهم تر با زمینه)
- ۴۹ ۲-۳-۱۱- زمینه گرای محیطی
- ۵۰ ۲-۳-۱۱-۱- هماهنگی و سازگاری با طبیعت و محیط زیست
- ۵۰ ۲-۳-۱۱-۲- پاسخ درست به نیاز های عملکردی
- ۵۰ ۲-۳-۱۱-۳- خوانایی و دور از ابهام
- ۵۱ ۲-۳-۱۱-۴- استفاده درست از مصالح هم از لحاظ بصری و هم از لحاظ زیست محیطی
- ۵۱ ۲-۳-۱۱-۵- الگو برداری از معماری بومی اما به صورت امروزی
- ۵۱ ۲-۳-۱۱-۶- رابطه طرح معماری با بستر طرح
- ۵۲ ۲-۳-۱۲- جمع بندی
- ۵۳ ۲-۵- مولدهای طراحی و بستر طرح

۵۴	۶-۲-جمع بندی فصل.....
۵۶	فصل سوم : مواد و روش ها.....
۵۷	۱-۳-مقدمه.....
۵۷	۲-۳-نوع پژوهش.....
۵۸	۳-۳-روش پژوهش.....
۵۹	۴-۳-مسیر پژوهش.....
۶۰	۵-۳-ابزارهای پژوهش.....
۶۰	۶-۳-شرح کامل روش و ابزار گردآوری داده ها.....
۶۱	۷-۳-روند انجام پروژه عملی.....
۶۲	فصل چهارم : نتایج.....
۶۳	۴-۲-بررسی نمونه های موردی.....
۶۳	۲-۴-۱-بررسی نمونه های داخلی.....
۶۳	۲-۴-۱-۱-مجتمع خدماتی رفاهی " شهر آفتاب " جاده ی قم - اصفهان:.....
۶۴	۲-۴-۱-۲-مجتمع بین راهی مهتاب:.....
۶۵	۲-۴-۱-۳-بررسی مجتمع تفریحی و توریستی یاریان -ارومیه.....
۶۸	۲-۴-۱-۴-بررسی مجتمع تفریحی و توریستی ارومیه.....
۷۱	۲-۴-۲-بررسی نمونه های مشابه خارجی.....
۷۱	۲-۴-۱-۲-مجتمع خدماتی رفاهی Rasthause Gruibingen.....
۷۴	۲-۴-۱-۲-بررسی مجتمع های خدماتی - رفاهی در کشور ترکیه.....
۷۸	بخش اول: یافته های نمونه های موردی.....
۸۰	بخش دوم: ضوابط و استانداردها.....
۸۰	۴-۲-۱-ضوابط طراحی پارک و فضای سبز.....
۸۰	۴-۲-۱-۱-ضوابط شهرسازی.....
۸۰	۴-۲-۱-۲-ضوابط اجرایی.....
۸۰	۴-۲-۱-۳-ضوابط مربوط به شهرسازی.....
۸۸	۴-۲-۱-۴-ضوابط تجهیزات.....
۹۲	۴-۲-۲-ضوابط بخش خدماتی.....
۹۲	۴-۲-۱-۲-رستوران مجموعه.....

۹۳ ۲-۲-۲-۴-غذیه
۹۴ ۳-۲-۲-۴-تربیا
۹۴ ۴-۲-۲-۴-چایخانه
۹۵ ۵-۲-۲-۴-رستوران سنتی
۹۶ ۶-۲-۲-۴-کیوسکهای فروش تنقلات
۹۶ ۷-۲-۲-۴-نگهبانی و اطلاعات
۹۶ ۸-۲-۲-۴-سرویسها
۹۶ ۹-۲-۲-۴-پارکینگ
۹۷ ۱۰-۲-۲-۴-حداقل مساحت مورد نیاز فضاهای رفاهی خدماتی
۹۸ ۳-۲-۴-ضوابط بخش اقامتی
۹۸ ۱-۳-۲-۴-ضوابط عام در طراحی و طبقه‌بندی اتاق‌های خواب
۱۰۶ ۲-۳-۲-۴-ضوابط فضاهای عمومی هتل
۱۰۹ ۳-۳-۲-۴-لابی
۱۱۱ ۴-۳-۲-۴-فضاهای فروشگاه‌های و عرضه غذا و نوشیدنی
۱۱۵ ۵-۳-۲-۴-فضاهای ورزشی
۱۱۷ ۶-۳-۲-۴-پارکینگ
۱۱۷ ۷-۳-۲-۴-دفاتر اداری
۱۲۱ ۸-۳-۲-۴-دفاتر فروش و تدارکات
۱۲۵ ۹-۳-۲-۴-بخش مهندسی و تاسیسات مکانیکی
۱۲۷ ۴-۲-۴-بخش فرهنگی
۱۲۷ ۱-۴-۲-۴-آمفی تئاتر روباز: تاریخچه تئاتر و نمایش
۱۲۸ فصل پنجم : نتیجه گیری و طراحی
۱۲۹ ۲-۵-مطالعات بستر طرح
۱۳۸ ۳-۵-روند طرح
۱۴۰ منابع

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: مقایسه مجتمع های خدماتی-رفاهی بین راهی در کشورهای منتخب جهان.....	۱۲
جدول ۲-۲: طبقه بندی مولدهای اولیه بر پایه شیوه بروز آنها.....	۵۳
جدول ۱-۴: مزایا و معایب مصالح مختلف قابل استفاده در کفسازی فضاهای بیرونی.....	۸۴
جدول ۲-۴: رابطه میان فعالیتهای و وسایل مورد نیاز.....	۹۰
جدول ۳-۴: رده بندی فعالیتهای آموزشی برای کودکان ۱۴-۰ ساله.....	۹۱
جدول ۴-۴: اشکال مختلف ترکیب اتاق های خواب.....	۹۹
جدول ۵-۴: ابعاد مختلف اتاق های خواب.....	۱۰۲
جدول ۶-۴: انواع مختلف سوئیتهای.....	۱۰۴
جدول ۷-۴: لیست فضاهای عمومی در هتل های مختلف.....	۱۰۷
جدول ۸-۴: گنجایش رستوران و پیشخوان عرضه نوشیدنی برای هتل هایی با ظرفیتهای مختلف.....	۱۱۲
جدول ۹-۴: حداقل مساحت مورد نیاز فضاهای اداری.....	۱۲۰

فهرست تصویرها

صفحه	عنوان
۱۴	تصویر ۱-۲: کاروانسرای در ایران.....
۱۵	تصویر ۲-۲: کاروانسرای شاه عباسی کرج.....
۱۶	تصویر ۳-۲: پلان کاروانسرای دیر گچین.....
۱۶	تصویر ۴-۲: کاروانسرای دیر گچین واقع در نزدیکی شهر ری.....
۱۸	تصویر ۵-۲: پلان رباط انوشیروان.....
۱۸	تصویر ۶-۲: پلان رباط شرف.....
۲۰	تصویر ۷-۲: کاروانسرای میبد.....
۲۱	تصویر ۸-۲: کاروانسرای امامزاده هاشم.....
۲۲	تصویر ۹-۲: کاروانسرای هجیب - دوره صفوی - ساوه. (۹۷/۵/۲۵).....
۲۳	تصویر ۱۰-۲: مجموعه ای از پلان های کاروانسراهای ایران (۹۷/۵/۲۵).....
۵۲	تصویر ۱۱-۲: ارتباط معماری با زمینه در معماری روستای ابیانه.....
۶۴	تصویر ۱۱-۲: مجتمع خدماتی- رفاهی " شهر آفتاب ".....
۶۵	تصویر ۱۲-۲: مجتمع خدماتی-رفاهی مهتاب.....
۶۶	تصویر ۱۳-۲: سایت پلان مجتمع تفریحی و توریستی یاریان -ارومیه.....
۶۷	تصویر ۱۴-۲: پلان طبقه همکف مجتمع تفریحی و توریستی یاریان -ارومیه.....
۶۷	تصویر ۱۵-۲: مقطع عرضی مجتمع تفریحی و توریستی یاریان -ارومیه.....
۶۸	تصویر ۱۶-۲: مجتمع تفریحی و توریستی یاریان -ارومیه.....
۶۹	تصویر ۱۷-۲: پلان اقامتی مجتمع تفریحی و توریستی ارومیه.....
۶۹	تصویر ۱۸-۲: پلان مرکز درمان های طبیعی مجتمع تفریحی و توریستی ارومیه.....
۶۹	تصویر ۱۹-۲: مجتمع تفریحی و توریستی ارومیه.....
۷۰	تصویر ۲۰-۲: سایت مجتمع تفریحی و توریستی ارومیه.....
۷۲	صویر ۲۱-۲: نمونه موردی خارجی.....
۷۳	تصویر ۲۲-۲: فضاهای داخلی نمونه موردی خارجی.....
۷۴	تصویر ۲۳-۲: نمونه هایی از تیرپارکهای موردی خارجی.....
۷۸	تصویر ۲۴-۲: نمونه هایی از تیرپارکهای موردی خارجی.....
۸۳	تصویر ۱-۴: الگوهای کف سازی (تایم سیور).....

- تصویر ۲-۴: الگوهای کف سازی (تایم سیور)..... ۸۴
- تصویر ۳-۴: ضوابط تجهیزات (تایم سیور)..... ۸۹
- تصویر ۴-۴: سرپناه ها (تایم سیور)..... ۹۰
- تصویر ۵-۴: ضوابط رستوران ها (تایم سیور)..... ۹۳
- تصویر ۶-۴: ضوابط تریاها (تایم سیور)..... ۹۴
- تصویر ۷-۴: ضوابط رستوران سنتی (تایم سیور)..... ۹۵
- تصویر ۵-۴: پلان اتاق دوبل دوبله (تایم سیور)..... ۱۰۳
- تصویر ۶-۴: پلان اتاق دوبل دوبله تیپ (تایم سیور)..... ۱۰۳
- تصویر ۷-۴: پلان اتاق کاناپه قابل تبدیل به تخت (تایم سیور)..... ۱۰۳
- تصویر ۸-۴: پلان اتاق لوکس (تایم سیور)..... ۱۰۴
- تصویر ۹-۴: پلان سوئیت ها (تایم سیور)..... ۱۰۴
- تصویر ۱۰-۴: پلان سوئیت ها (تایم سیور)..... ۱۰۶
- تصویر ۱۱-۴: نمودار چیدمان فضاهای عمومی..... ۱۰۸
- تصویر ۱۲-۴: نمودار چیدمان دفتر لابی..... ۱۱۷
- تصویر ۱۳-۴: نمودار چیدمان دفتر حسابداری..... ۱۱۹
- تصویر ۱۴-۴: نمودار چیدمان دفاتر فروش و مدیران اجرایی..... ۱۲۰
- تصویر ۱۵-۴: نمودار مجاورت خدمات دور از دید پشتیبانی..... ۱۲۲
- تصویر ۱۶-۴: نمودار مجاورت بارانداز دریافت و انبار..... ۱۲۳
- تصویر ۱۷-۴: نمودار مجاورت فضاهای مربوط به کارکنان..... ۱۲۴
- تصویر ۱۸-۴: نمودار مجاورت فضاهای رختشویخانه و خانه‌داری..... ۱۲۵
- تصویر ۱۹-۴: نمودار مجاورت فضاهای مهندسی..... ۱۲۶
- تصویر ۱-۵: موقعیت و زوایای تابش خورشید..... ۱۳۰
- تصویر ۲-۵: انرژی خورشیدی تابش یافته بر سطوح قائم..... ۱۳۰
- تصویر ۳-۵: جریان های مهم هوایی در استان کرمان..... ۱۳۲

چکیده

هدف اصلی رساله حاضر طراحی مجموعه خدماتی رفاهی بین راهی با رویکرد زمینه گرایی محیطی در محور کرمان- بم، دو راهی ابارق بود. این تحقیق به روش توصیفی تحلیلی انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که برای طراحی بر اساس رویکرد زمینه گرایی در معماری در همان نخستین قدم یا به تعبیری در اولین برخورد با مصداق طراحی لازم است برای زمینه ارزش قائل شد. اگر معلوم شد زمینه موجود بی ارزش است، باید سنت منطقه را در نظر گرفت؛ اگر منطقه نیز فاقد سنتی ارزشمند بود، طراح خود تصمیم گیرنده است. در این صورت امید است که معمارانی که در آینده در این زمینه طراحی می کنند، این کار را به عنوان یک نقطه قوت دیده و ویژگی های آن را در طرح های خود لحاظ کنند. امروزه می دانیم زمانی که با ترکیبی از سبک ها روبرو می شویم، باید به جستجوی اصول هماهنگ بصری موجود و به دنبال همگونی و تداوم میان ساختمانها بگردیم. و اگر در شرایط تحول قرار گرفتیم یعنی با سایتی مواجه شدیم که بناهای موجود در سایت برای ایجاد یک زمینه کلی در رقابت بودند، طراح باید یکی از دو جبهه را برگزیند. موردی که طراح و ساکنین تصور می کنند زیباترین و بامعنی ترین است. اگر گزینش به سختی میسر بود، بهتر است طراح تسلیم خواسته ساکنین شود، زیرا آنها بیش از طراح در آن محیط زندگی کرده اند. ارتباط نزدیک تر معمار با استفاده کنندگان ساختمان، با بکارگیری نمادهای آشنای فرهنگی نیز، بخشی اساسی از طراحی یک زمینه ی خاص است. گاه اهمیت زمینه مجاور از اهمیت ویژگی کلی محله و یا سبک منطقه کمتر است؛ در چنین مواردی نمونه های شاخص سبک مطرح بایستی نشان داده شوند. در برخی موارد خاص نفی شدید گذشته به لحاظ نمادی بودن، نه تنها صحیح بلکه ضروری است. ممکن است ارائه چشم اندازی کوتاه و گذرا به آینده و یا زدودن بخشی از گذشته نامطلوب ضروری بوده و روحی نو به محیط دمیده شود. یادمان ها نیز اعم از نمادی، شهری، مذهبی یا فرهنگی می توانند بدون مشکل با زمینه خود متمایز باشد.

واژگان کلیدی:

مجموعه خدماتی، رفاهی، بین راهی، زمینه گرایی محیطی

فصل اول

کلیات تحقیق

مجتمع های خدماتی- رفاهی بین راهی محل هایی هستند که به منظور ارائه خدمات مورد نیاز رانندگان و مسافران وسایل نقلیه خارجی در طول جاده های ترانزیتی کشور احداث می شوند و در آنها خدمات و امکانات مورد نیاز مستقر می شوند. در حال حاضر در کشور تنها اقداماتی برای جانمایی مجتمع های خدماتی- رفاهی بین راهی صورت گرفته، در حالی که به اصول طراحی آنها به گونه ای که علاوه بر ارتقاء کیفیت فضایی، سبب جذب گردشگر و استفاده بیشتر از جاده ها شده که خود از نظر اقتصادی نیز به صرفه است توجهی نشده است. از آنجایی که این مسائل و نیز توجه به ابعاد اجتماعی و اقتصادی و استانداردهای آنها لازم و ضروری است. توجه به اهمیت رفع کمبودهای امکانات رفاهی و رابطه ی مستقیم آن با توسعه ی اقتصادی مسئله ایست که امروزه در همه جای جهان به آن توجه شده است. در نظر گرفتن پتانسیل های موجود در کشور و کمبود فضاهای تفریحی، رفاهی و سکونتی ایجاب می کند تا به این مهم ارزش بیشتری داده شود. واژه مجتمع به مجموعه فضاهایی اطلاق می شود که هر کدام به نحوی در ارتقاء سطح زندگی فردی و اجتماعی افرادی که در این مجتمع ها قرار بر سکونت دارند، نقشی مؤثر دارند. فضاهایی از قبیل سکونت و تفریح که لازمه هر اجتماع بشری است. و منظور از واژه خدمات رفاهی، امکاناتی است از قبیل منازل مسکونی، رستوران، باشگاه ورزش و سرگرمی که به منظور رفاه حال ساکنان در اختیار آنان قرار می دهد. ارائه خدمات رفاهی در قالب مجتمع های خدماتی- رفاهی، از جمله نیازهایی است که از ابعاد مختلف کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی قابل بررسی است. در این زمینه چند سالی است که طرح جامع مکان یابی مجتمع های خدماتی- رفاهی در ایران تدوین شده است.

۱-۲- بیان مسئله

کشور ایران یکی از ده کشور باستانی و تاریخی دنیا است که از پتانسیل های بالقوه فراوان گردشگری و از امکانات بالفعل کم آن برخوردار است (صفی زاده، ۱۳۹۲). مطالعه و بررسی ارتباط فی مابین گردشگری و محیط زیست (اکوتوریسم) حائز اهمیت و شناسایی ابعاد آن در کشور ما گام بزرگی در جهت نیل به توسعه پایدار خواهد بود. همراه با گسترش فعالیت های گردشگری، از یکسو و ضرورت حفظ و احیای منابع محیط زیست، از سوی دیگر، در دو، سه دهه اخیر، دیدگاه ها و روش های گوناگونی در جهت تأمین توسعه پایدار گردشگری و راه های تحقق آن مطرح شده است که آشنایی و آگاهی از آنها لازمه هرگونه برنامه ریزی و مدیریت گردشگری است تا صنعت گردشگری را تحت کنترل در آورده و از آن مهمتر از تنوع زیستی در مناطق و مقاصد گردشگری حمایت و حفاظت کند. گردشگری از نظر ماهوی قبل از آنکه به عنوان یک پدیده اقتصادی مواج باشد یک امر فرهنگی - اجتماعی است، به گونه ای که در پیرامون آن آثار فرهنگی - اجتماعی بسیار شکل می گیرد. آثار اجتماعی - فرهنگی گردشگری به این موضوع اشاره دارد که گردشگری و مسافرت

در نظام ارزش‌های افراد و جامعه، الگوی رفتاری، ساختارهای اجتماعی، سبک و کیفیت زندگی جامعه میزبان و گردشگران تأثیرگذار است. پذیرش گردشگران در یک منطقه از نظر اجتماعی و فرهنگی، در قالب احیای آداب و رسوم و سنتها شکل می‌گیرد و بازدید گردشگران از این جوامع به یک تجربه و خاطره گردشگری منتهی می‌گردد. اکوتوریسم بیان علاقه‌مندی انسان به مظاهر طبیعی و جاذبه‌های ذاتی آن است که در سال‌های اخیر با صنعتی شدن جوامع، پیشرفت صنعت حمل و نقل و نیازمندی به گذراندن اوقات فراغت برای کاهش فشارهای روانی، با استقبال چشم‌گیری روبرو شده است (احسانی، ۱۳۹۵).

بهره‌برداری از این احساس نیاز در مناطق مستعد و دارای جاذبه‌های طبیعی، سبب شکل‌گیری صنعت گردشگری بر پایه طبیعت یا اکوتوریسم شده که در بهبود وضعیت اقتصادی این مناطق سهم قابل توجهی داشته است. در بسیاری از مناطق جهان، زیبایی‌های طبیعی و جذابیت‌های محیط زیستی، علت اولیه و اصلی برای جذب توریست‌ها و توسعه صنعت توریسم بوده‌اند. گردشگری (چه بصورت بومی و چه به صورت خارجی) در دنیا و ایران از دیرباز آغاز و با توسعه تدریجی عوامل زیربنایی آن، رشد و همچنین سبب رونق اقتصادی بیشتر جوامع انسانی شده است. قرن آینده در صنعت گردشگری، دوره‌ی اکوتوریسم است و بالاترین درصد رشد و توسعه‌ی این صنعت در بخش اکوتوریسم روی خواهد داد (زند، ۱۳۹۵). توسعه توریسم در مناطق اکوتوریستی همچنین تیغ دو لبه است چرا که از یک سو، توسعه ممکن است منجر به از بین رفتن حوزه‌های حفاظت شده شود از سوی دیگر داشتن شناخت کافی درباره قابلیت‌های منطقه برای کنار آمدن با توریسم از دیدگاه محیطی، اجتماعی اقتصادی و آگاهی درباره انتظارات مردم بومی، انتظارات توریست‌ها، از الزامات برنامه‌ریزی برای داشتن اکوتوریسم پایدار است. با توجه به ارتباط عمیق معماری با فرهنگ یک منطقه، ضرورت توجه به طراحی مطلوب مجموعه‌های تفریحی توریستی در راستای جذب توریست احساس می‌شود. بنابراین بررسی و ارائه راهکارهایی که منجر به حفظ اکوتوریسم و توسعه پایدار اجتماعی گردشگری شود هدف اصلی این پژوهش می‌باشد.

از سوی دیگر ارائه خدمات رفاهی درجاده‌های بین شهری در قالب مجتمع‌های خدماتی - رفاهی بین راهی، از جمله نیازهایی است که از ابعاد مختلف کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی قابل بررسی است. در این زمینه چندسالی است که طرح جامع مکانیابی مجتمع‌های خدماتی - رفاهی بین راهی در ایران تدوین شده و براساس آن نزدیک به ۵۰۰ مکان برای تأسیس این مجتمع‌ها در نظر گرفته شده است. در این مسیر، مقصود از مجتمع‌های خدماتی - رفاهی بین راهی، جایگاهی است که در حاشیه جاده‌ها به منظور آرایه خدمات مورد نیاز رهگذران تعبیه می‌شود (احسانی، ۱۳۹۵). هنگامی که سخن از بررسی جایگاه مجتمع‌های خدماتی - رفاهی بین راهی از دیدگاه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای به میان می‌آید، باید به این نکته توجه داشت که نقش این مجتمع‌ها و نحوه خدمات‌رسانی آنها فقط به رهگذران جاده‌ها منحصر نمی‌شود، به